

ПРОГРАМА КУРСУ «ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК»

1. Фінансовий облік 1.

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку.

Бухгалтерський фінансовий облік в інформаційній системі керування економікою підприємства. Користувачі інформації бухгалтерського фінансового обліку. Обумовленість організації обліку на підприємстві вимогами користувачів інформації. Фінансовий і управлінський облік: завдання, порівняльна характеристика, області використання інформації.

Фінансовий облік як система відображення руху коштів у процесі підприємницької діяльності. Основний зміст бухгалтерського (фінансового) обліку: оцінка стану і змін основного й оборотного капіталу, власних і позикових джерел фінансування активів підприємства, руху фінансових потоків за звітний період, а також фінансових результатів. Бухгалтерська звітність як завершальна стадія фінансового обліку. Принципи і загальні положення міжнародних стандартів фінансової звітності і їхній вплив на організацію бухгалтерського (фінансового) обліку в Україні. Мета і задачі реформування бухгалтерського обліку в Україні. Основи концепції бухгалтерського обліку в ринковій економіці України.

Система нормативного регулювання бухгалтерського (фінансового) обліку в Україні. План рахунків бухгалтерського обліку (2000р.) як методологічний нормативний документ усієї системи бухгалтерського (фінансового) обліку.

Облікова політика підприємства, принципи її формування і розкриття. Концепція бухгалтерського обліку в ринковій економіці й основні напрямки реформування його в Україні.

Тема 2. Облік грошових коштів.

Загальна характеристика розрахунків в Україні.

Організація безготівкових розрахунків та порядок обліку операцій на поточних рахунках в національній валюті:

- порядок відкриття рахунків;
- розрахунково-платіжні документи;
- рахунки обліку, облікові реєстри, кореспонденція та порядок відображення в реєстрах операцій з грошовими коштами.

Облік коштів на розрахункових і інших рахунках у банках.

Облік операцій на поточному рахунку в іноземній валюті та нормативні акти, рахунки синтетичного та аналітичного обліку, операції та бухгалтерські записи. Оцінка в бухгалтерському обліку валютних цінностей і операцій в іноземній валюті. Облік курсових різниць. Облік операцій з придбання та продажу іноземної валюти.

Облік касових операцій і нормативні акти; документальне забезпечення бухгалтерських записів; облікові реєстри; бухгалтерські записи; інвентаризація каси.

Особливості обліку касових операцій в іноземній валюті.

Облік державних облігацій і інших видів цінних паперів в іноземній валюті.

Тема 3. Облік короткострокових фінансових інвестицій.

НП(С)БО 12 “Фінансові інвестиції”.

Первісна вартість інвестицій, їх класифікація.

Оцінка фінансових інвестицій.

Облік короткострокових фінансових інвестицій.

Використання методу участі в капіталі для оцінки зміни вартості короткострокових фінансових інвестицій.

Тема 4. Облік довгострокових фінансових інвестицій.

Правові й економічні основи інвестиційної діяльності, здійснюваної у формі капітальних вкладень.

Склад і класифікація капітальних вкладень.

Принципи обліку капітальних вкладень.

Облік витрат на капітальне будівництво: будівельних і монтажних робіт при підрядному і господарському способах їхнього виробництва; придбання устаткування, інструмента й інвентарю; інших капітальних робіт і витрат.

Облік придбання земельних ділянок, об'єктів природокористування, окремих об'єктів основних засобів.

Облік придбання і створення нематеріальних активів.

Облік закінчених капітальних вкладень. Визначення інвентарної вартості об'єктів капітальних вкладень, що вводяться в дію.

Облік джерел фінансування капітальних вкладень.

Тема 5. Облік дебіторської заборгованості.

Принципи обліку й оцінки дебіторської і кредиторської заборгованості. НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”. Визнання та оцінка дебіторської заборгованості.

Форми розрахунків. Терміни розрахунків. Система рахунків з обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами. Облік резерву сумнівних боргів.

Облік розрахунків з підзвітними особами: нормативні акти з організації розрахунків з підзвітними особами, облікові реєстри та облік розрахунків.

Облік дебіторської заборгованості.

Тема 6. Облік основних засобів.

Основні засоби, їхня характеристика, класифікація й оцінка. НП(С)БО 7 «Основні засоби».

Синтетичний і аналітичний облік основних засобів.

Облік надходження основних засобів. Формування вартості об'єктів основних засобів у залежності від джерел надходження. Облік операцій надходження засобів.

Амортизація основних засобів, методи нарахування амортизації та порядок відображення в обліку сум амортизаційних відрахувань.

Інвентаризація і переоцінка основних засобів, облік їх результатів.

Облік витрат на відновлення (ремонт) основних засобів.

Оренда основних засобів. Форми оренди. Облік оренди основних засобів в орендодавця й орендаря. Облік лізингових операцій.

Облік вибуття основних засобів.

Інвентаризація основних засобів.

Тема 7. Облік інших необоротних матеріальних активів.

Характеристика необоротних матеріальних активів, їхні види, класифікація й оцінка.

Синтетичний і аналітичний облік необоротних матеріальних активів.

Облік надходження необоротних матеріальних активів.

Облік амортизації необоротних матеріальних активів. Методи нарахування амортизації.

Облік вибуття необоротних матеріальних активів.

Інвентаризація необоротних матеріальних активів.

Тема 8. Облік нематеріальних активів.

Характеристика нематеріальних активів, їхні види, класифікація й оцінка (НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи»).

Синтетичний і аналітичний облік нематеріальних активів. Облік надходження нематеріальних активів.

Облік амортизації нематеріальних активів. Методи нарахування амортизації. Облік вибуття нематеріальних активів. Інвентаризація нематеріальних активів

Тема 9. Облік запасів.

Виробничі запаси, їх класифікація та оцінка. НП(С)БО 9 «Запаси».

Порядок формування собівартості запасів.

Документальне оформлення надходження та використання запасів на виробництво.

Облік операцій використання запасів. Запаси, їхня класифікація і види оцінок.

Облік надходження матеріалів. Формування фактичної собівартості матеріалів, що надходять на склад. Облік відпуску запасів зі складів. Методи оцінки витрат запасів. Облік запасів на складах і в бухгалтерії. Методи аналітичного обліку запасів. Облік транспортно-заготівельних витрат.

Облік податку на додаткову вартість за придбаними матеріально-виробничими запасами.

Облік матеріальних цінностей на забалансових рахунках.

Інвентаризація матеріально-виробничих запасів, облік результатів інвентаризації.

Тема 10. Облік витрат виробництва та випуску готової продукції.

Витрати організації, їхній склад і порядок обліку (НП(С)БО 16 “Витрати”). Поняття про витрати, витрати і собівартості продукції (робіт, послуг) у системі фінансового обліку. Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати.

Витрати на виробництво, їхній склад і класифікація. Умови визначення витрат витратами звітного періоду. Призначення витрат виробництва за економічними елементами, цільовим призначенням, способом включення до собівартості продукції (робіт, послуг) та іншими ознаками. Організація обліку витрат на виробництво в системі фінансового обліку за елементами і в управлінському обліку за статтями витрат (калькуляційний розріз). Об'єкти обліку витрат. Система рахунків витрат на виробництво. Узагальнення витрат в облікових регістрах.

Облік загальновиробничих витрат, порядок їх розподілу. Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції. Незавершене виробництво: поняття, склад, методи оцінки і порядок відображення у фінансовому й управлінському обліку.

Облік витрат за елементами в системі рахунків класу 8 “Витрати за елементами”. Кореспонденція рахунків з обліку витрат на виробництво та випуск продукції. Облік адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат та витрат, не пов'язаних з операційною діяльністю.

Особливості обліку і розподілу витрат допоміжних виробництв.

2.Фінансовий облік 2.

Тема 11. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками.

Облік розрахунків з постачальниками: нормативні акти з організації розрахунків з постачальниками, облікові реєстри та облік розрахунків.

НП(С)БО 11 “Зобов'язання”, класифікація зобов'язань.

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Види розрахунків, які відображаються на рахунку 63, метод нарахування при відображенні операцій на рахунку 63, порядок обліку авансів виданих. Документальне оформлення розрахунків з постачальниками. Облік розрахунків за претензіями.

Тема 12. Облік короткострокових зобов'язань за розрахунками з банками та іншими позиками.

НП(С)БО 11 “Зобов'язання”.

Нормативне забезпечення проведення позикових операцій.

Облік кредитів банку, позик і відсотків за користування позиковими засобами.

Документальне оформлення короткострокових зобов'язань за позиками.

Синтетичний та аналітичний облік короткострокових зобов'язань за позиками.

Тема 13. Облік розрахунків з оплати праці та соціального страхування.

Організація оплати праці на підприємствах, види заробітної плати, форми і системи оплати праці.

Документальне оформлення обліку розрахунків з робітниками та службовцями з оплати праці. Облік чисельності працівників, відпрацьованого часу і випуску.

Порядок нарахування заробітної плати за різними формами і системами оплати праці та за середнім заробітком. Порядок розрахунку заробітної плати, доплат, оплати відпусток, надбавок, гарантій і компенсацій і виплат соціального характеру.

Утримання з заробітної плати. Оформлення розрахунків з оплати праці.

Порядок визначення допомоги за тимчасовою непрацездатністю.

Особливості обліку заробітної плати за час тарифної відпустки.

Порядок розрахунків з обов'язкового державного соціального страхування.

Суб'єкти, об'єкти, ставки зборів. Відображення в обліку розрахунків з органами страхування. Склад фонду оплати праці і виплат соціального характеру.

Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з персоналом по оплаті праці. Порядок складання розрахункових відомостей. Зведення даних про нараховані суми заробітної плати за її складом, структурним підрозділам, категоріям персоналу й утриманням. Угруповання нарахованої заробітної плати за напрямками витрат.

Облік розрахунків з персоналом за товари, куплені в кредит, надані позики, за відшкодуванням матеріального збитку й інших операцій.

Тема 14. Облік розрахунків з бюджетом.

Класифікація розрахунків з бюджетом, їх види та особливості обліку.

Розрахунки з ПДВ, особливості їх визначення та обліку.

Визначення податкових зобов'язань та податкового кредиту підприємства.

Порядок обліку розрахунків з ПДВ.

Відстроченні податкові зобов'язання, відстрочені податкові активи.

Розрахунки за податком на прибуток, особливості їх визначення та обліку.

Визначення доходів та витрат підприємства.

Порядок обліку розрахунків за податком на прибуток.

Розрахунки за податком з доходів фізичних осіб, особливості його визначення та обліку.

Тема 15. Облік зобов'язань за довгостроковими позиками та векселями.

Облік довгострокових кредитів банку, позик і відсотків за користування позиковими засобами.

Документальне оформлення довгострокових кредитів банку.

Синтетичний та аналітичний облік довгострокових кредитів банку.

Облік розрахунків з використанням векселів (виданих, отриманих).

Документальне оформлення розрахунків з використанням векселів (виданих, отриманих).

Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з використанням векселів (виданих, отриманих).

Тема 16. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями та з фінансової оренди.

Нормативне забезпечення проведення операцій з облігаціями.

Порядок відображення операцій з облігаціями в обліку, відображення процентів за облігаціями в складі доходів підприємства.

Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з використанням облігацій.

Фінансова оренда: поняття, види, нормативне забезпечення.

Синтетичний та аналітичний облік розрахунків за фінансовою орендою.

Тема 17. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства.

Схема формування інформації про випуск продукції (варіанти обліку випуску продукції); про готову продукцію, її склад і способи оцінки.

Доходи організації, поняття, їхній склад. НП(С)БО 15 “Доходи” Момент визнання доходу і його відображення в облікових регістрах (варіанти облікової політики для цілей бухгалтерського обліку й оподатковування). Особливості обліку доходів від безоплатно отриманого майна.

Господарські операції з обліку відвантаження і продажів продукції (робіт, послуг), їхнє документування.

Визначення і списання фінансових результатів від продажу продукції (робіт, послуг) і товарів. Операційні доходи і витрати, їхній склад, облік і визначення фінансових результатів.

Позареалізаційні доходи і витрати, їхній склад, облік і визначення фінансових результатів. Облік надзвичайних доходів і витрат.

Тема 18. Облік формування і змін статутного капіталу.

Власний капітал як джерело фінансування підприємств. Нормативне забезпечення та порядок формування статутного капіталу.

Статутний капітал, облік його формування і змін на підприємствах різних організаційно - правових форм власності.

Синтетичний та аналітичний облік статутного капіталу.

Тема 19. Облік резервного капіталу, вилученого капіталу та нерозподіленого прибутку.

Облік резервного капіталу. Облік додаткового капіталу.

Облік спеціальних фондів і цільового фінансування. Облік резервів (за сумнівними боргами, під знецінення цінних паперів). Облік резервів майбутніх витрат і платежів. Облік дивідендів (нарахованих). Облік нерозподіленого прибутку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с.
2. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / Н.С. Акімова, О.О. Говоруха, Л.О. Кирильєва, Т. О. Євлаш. Х. : ХДУХТ, 2019. 182 с.
3. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник / В. М. Соболев, І. А. Косата, Т.В. Розіт тощо; за ред. В. М. Соболева. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 222 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (Редакція станом на 16.10.2022) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 17.10.2022).
5. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII (Редакція станом на 25.10.2022) // База даних «Законодавство України» / ВР УРСР. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 26.10.2022).
6. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Микитюк Н.Я. та ін. Фінансовий облік: підручник / Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Н.Я. Микитюк та ін. – 2-ге вид., доп. і перероб. К.: Кондор-Видавництво, 2013. 551 с.
7. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: підруч. К. : ЦНЛ, 2009. 632 с.
8. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (Редакція станом на 07.11.2022 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 08.11.2022).
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (Редакція станом на 14.11.2022) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 15.11.2022).
10. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій:

Інструкція від 30.11.1999 №291 (Редакція станом на 29.10.2019) // База даних "Законодавство України" / Міністерство Фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 10.10.2022).

11. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості : Наказ від 09.07.2007 № 373 (Редакція станом на 09.07.2007) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07> (дата звернення: 01.10.2022).

12. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ від 07.02.2013 N 73 (Редакція станом на 23.07.2019) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 23.09.2022).

13. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ від 31.12.1999 № 318 (Редакція станом на 09.08.2013) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 30.09.2022).

14. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ від 20.10.1999 № 246 (Редакція станом на 29.10.2019) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення: 25.09.2022).

15. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ від 24.05.1995 № 88 (Редакція станом на 03.08.2018) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 01.10.2022).

16. Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів: Наказ від 21.06.1996 № 193 (Редакція станом на 21.06.1996) // База даних «Законодавство України» / Міністерство статистики України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0193202-96> (дата звернення: 23.09.2022).

17. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI (Редакція станом на 08.08.2022) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення : 05.09.2022).

18. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України : підруч. для студ. вищ. навч. ек. спец. 6-те вид., допов. і перероб. К. : А.С.К., 2013. 982 с.

19. Фінансовий облік : підруч. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін. ; за ред. Крупки Я. Д. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.

20. Шара Є. Ю., Соколовська-Гонтаренко І. Є.. Фінансовий облік П. Навч. посіб. К. : «Вид-во «Центр учбової літератури», 2018. 308 с.

21. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підруч. 4-те вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2015. 572 с.

Інформаційні ресурси

1. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. Офіц. веб-сайт. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.
2. Нормативно-правові акти // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854.
3. Загально академічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.
4. <http://zakon.rada.gov.ua> (Сайт Верховної Ради України)
5. <http://www.visnuk.com.ua> (Вісник податкової служби України)
6. <https://dtkt.ua> (Український бухгалтерський портал)
7. <https://buhgalter911.com> (Сайт для бухгалтерів і аудиторів)

ПРОГРАМА КУРСУ «УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК»

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку.

Управлінський облік в системі управління підприємством. Історія виникнення і розвитку управлінського обліку. Концепція управлінського обліку та схеми його організації. Предмет, метод, функції і принципи управлінського обліку.

Роль бухгалтера-аналітика в інформаційному забезпеченні процесу ухвалення управлінських рішень. Користувачі інформації, що формується у рамках облікових процедур.

Проблеми впровадження управлінського обліку в Україні. Відмінності та взаємозв'язок фінансового, управлінського та податкового обліку. Еволюція управлінського обліку.

Тема 2. Класифікація і поведінка витрат.

Економічна суть витрат. Економічні та бухгалтерські витрати. Витрати і собівартість продукції.

Класифікація витрат за різними ознаками та її практичне значення. Поведінка витрат та методи визначення функції витрат.

Тема 3. Основи калькулювання

Роль калькулювання в управлінні витратами. Загальна характеристика систем калькулювання. Принципи калькулювання. Об'єкт витрат, об'єкт калькулювання; калькуляційні одиниці (носії витрат).

Собівартість: її склад і види. Методи калькулювання собівартості.

Накладні витрати: поняття, склад. Розміщення і розподіл накладних витрат. Базис розподілу накладних витрат. Поглинання накладних витрат.

Тема 4. Облік і калькулювання за нормативними витратами, позаомовне калькулювання, попроцесне калькулювання.

Поняття норм, нормативів, стандартів. Історія розвитку і впровадження нормативного методу обліку витрат і калькулювання. Характеристика нормативного методу обліку і калькулювання. Система обліку «стандарт-кост».

Організація нормативного господарства підприємства і складання нормативних калькуляцій. Облік зміни норм, облік відхилень від норм. Аналіз відхилень від норм і управління за ними.

Методи калькулювання та їх залежність від особливостей виробництва продукції, сфери їх застосування та особливості.

Тема 5. Облік і калькулювання за повними та змінними витратами. Калькулювання на основі діяльності (ABC).

Система обліку повних витрат: переваги і недоліки. Вплив обраного методу на величину фінансових результатів діяльності підприємства.

Суть методу директ-костинг. Змінні витрати. Постійні витрати. Концепція маржинального прибутку. Формат визначення фінансового результату при калькулюванні змінних витрат. Переваги та недоліки систем калькулювання за повними і змінними витратами.

Концепція системи калькулювання на основі діяльності.

Тема 6. Аналіз взаємозв'язку «затрати - обсяг-прибуток»(CVP-аналіз).

Мета, суть, методи аналізу «витрати - обсяг - прибуток» (CVP) та сфера його застосування. Припущення, що покладені в основу аналізу безбитковості. Економічне значення моделювання та аналізу цього співвідношення.

Роль маржинального прибутку в аналізі та прийнятті рішень. Безбитковість і безпека діяльності підприємства та його підрозділів.

Методи аналізу чутливості прибутку. Запас міцності (маржа безпечності) і ступінь ризику. Операційний ліверидж (важіль), визначення його та застосування в оперативному аналізі. CVP-аналіз в умовах виробництва декількох видів продукції.

Тема 7. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень.

Загальна характеристика процесу ухвалення рішень. Релевантний підхід до управління. Релевантна інформація: суть, критерії визначення, характеристика даних.

Пошук альтернативних варіантів дій і вибір найбільш оптимального з них. Оптимальне використання ресурсів за наявності обмежень.

Рішення, що стосуються ціноутворення.

Тема 8. Бюджетування і контроль.

Суть бюджетування і види бюджетів. Складання і узгодження бюджетів. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень.

Зведений бюджет підприємства та його складові. Складання бюджету продажу та визначення можливих надходжень від продажу. Бюджет виробництва, бюджети прямих та накладних витрат. Складання бюджету грошових коштів.

Гнучкі та фіксовані бюджети. Контроль виконання бюджетів та аналіз відхилень.

Тема 9. Облік і контроль за центрами відповідальності.

Децентралізація управління і концепція центрів відповідальності. Принципи оцінки діяльності центрів відповідальності.

Оцінка діяльності центрів витрат на основі стандартних витрат. Визначення стандартних витрат (норм витрат). Розрахунок та аналіз відхилень від стандартних. Організація внутрішньогосподарської звітності центрів відповідальності.

Поняття про трансфертне ціноутворення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голов С. Ф. Управлінський облік : навч. посібник для здоб. вищ. освіти. Київ : ЦУЛ, 2020. 534 с.
2. Метіль Т.К., Максимчук І.А. Організація управлінського обліку в інформаційному просторі підприємства. Інвестиції: практика та досвід. №16/2021. С.46-50. <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7561&i=6>
3. Михальська О. Л., Швець В. Г. Управлінський облік та аналіз виробничих витрат: монографія КНУ. Київ : Кондор, 2019. 224 с.
4. Пилипів Н. І., Максимів Ю. В., П'ятничук І. Д. Управлінський облік: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Електронні дані. Івано-Франківськ, 2018. 380 с.
5. Плаксієнко В.Я. Управлінський облік : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / За ред.В. Я. Плаксієнка. Полтава: ПП «Астроя» 2018. 250 с.
6. Сіренко Н.М., Баришевська І. В. Управлінський облік у схемах і таблицях. Навчальне видання. Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв. 2018. 69 с.
7. Управлінський облік : навч. посіб. /О.М.Брадун, В. А.Шепелюк, Л. Я.Шевченко, П. Д.Камінський, та ін; ДНУЕТ. Кривий Ріг : 2017. 113 с.
8. Управлінський облік : навч. посіб. Електронний ресурс / М.С. Пашкевич, О.П. Дріга, А.А. Макурін; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро: НТУ «ДП», 2018. 151 с.
9. Управлінський облік: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни/ Пилипів Н. І. і ін. Івано-Франківськ, 2018. 380 с.

10. Управлінський облік: підручник / Г.О.Партин, А.Г.Загородній, Т.І.Свідрик та ін. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 340 с.
11. Управлінський облік: приклади, задачі, тести : навч. посіб. / З.-М. В. Задорожний І. Я. Омецінська, Л. Т. Богуцька. 2-ге вид., доп. і перероб. Тернопіль : ВПЦ «Університетська думка», 2020. 211 с.
12. Управлінський облік : підручник / О. В. Фоміна, О. А. Мошкова, О. О. Августова та ін. ; за заг. ред. О. В. Фоміної. Київ : Київ. нац. то рг.- екон. ун-т, 2021. 228 с.
13. Фаріон І. Д. Управлінський облік: підручник. Київ: Центр навч. л-ри, 2019. 792 с.
14. Charles T. Horngren, Gary L. Sundem, Jeff O. Schatzberg, Dave Burgstahler Introduction to management accounting // Pearson Prentice Hall, 2008. P. 831
15. Anthony A. Atkinson, Robert S. Kaplan, Ella Mae Matsumura, S. Mark Young Management accounting // Cambridge Business Publisher, 2019. 598 p.

Інформаційні ресурси

1. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.
2. <https://www.cimaglobal.com/>
3. <http://www.dtki.com.ua>
4. <http://www.buhgalteria.com.ua>

ПРОГРАМА КУРСУ «ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ»

Тема 1. Права та обов'язки податкових органів

Законодавча база регламентуюча податковий контроль в Україні.

Функції податкових органів.

Права податкових органів.

Обов'язки податкових органів.

Комерційна таємниця.

Міри відповідальності податкових органів за порушення посадовими особами своїх обов'язків.

Податкова міліція, її функції, права та обов'язки

Тема 2. Права та обов'язки платників податків

Законодавча база регламентуюча права та обов'язки платників податків.

Права платників податків.

Обов'язки платників податків.

Строки позовний давності.

Сутність безнадійного податкового боргу.

Тема 3. Види податкових перевірок

Камеральна перевірка.
 Документальні планові виїзні перевірки.
 Документальні позапланові виїзні перевірки.
 Документальні позапланові не виїзні перевірки.
 Фактичні перевірки.
 Перевірки на прохання суб'єкта підприємницької діяльності.
 Строки перевірок.
 Вимоги до проведення перевірок.
 Зустрічна звірка.

Тема 4. Порядок вилучення документів у платників податків

Перелік документів, які можливо вилучати.
 Порядок вилучення документів.
 Вимоги до вилучення оригіналів документів.
 Оформлення документів з вилучення документів.
 Порядок складання опису та протоколу з вилучення документів.

Тема 5. Порядок проведення податкових перевірок

Етапи податкової перевірки.
 Складання графіку перевірки.
 Складання плану перевірки.
 Оформлення документів на перевірку.
 Журнал реєстрації перевірок.
 Адміністративний арешт активів.
 Основні питання, які розглядаються при перевірці податковими органами.
 Перевірка первинних документів.
 Суцільний та вибіркового метод перевірки.
 Перевірка за формальним принципом.
 Порядок проведення контрольної закупівлі товарів.
 Податкові консультації.

Тема 6. Порядок складання акту за результатами перевірки та сплати фінансових санкцій

Структура акту перевірки.
 Вимоги до описової частини акту.
 Вимоги до результативної частини акту перевірки.
 Помилки, які допускаються при складанні акту перевірки.
 Підписання акту перевірки.

Тема 7. Відповідальність платника податків за порушення податкового законодавства

Фінансові санкції за порушення податкового законодавства.
 Основні види порушень, за які накладаються штрафи.
 Порядок розрахунку пені.

Адміністративні штрафи.
 Оскарження дій податкових органів.
 Терміни сплати штрафних санкцій.
 Адміністративна відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний податковий аудит в умовах ринкової економіки України / В.В. Глущенко, І.Є. Риженко. Х.: Віровець А.П. «Апостроф», 2012. 173 с.
2. Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс // Інформаційно-довідковий департамент ДФС. URL : <http://zir.sfs.gov.ua>
3. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік. Первинні документи та порядок їх заповнення: навч.пос. К :Знання, 2014. 600 с.
4. Максимова В.Ф., Артюх О.В. Облік у системі оподаткування: навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, 2013. 267 с.
5. Малишкін О.І. Облік і аудит податків в Україні: теорія, методологія, практика: навч.-практ. посіб. К: ЦУЛ, 2013 . 376 с.
6. Податковий кодекс України: кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (редакція станом на 19.04.2018) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran8575#n8575i>
7. Податки, збори, платежі // Державна фіскальна служба України. URL : <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori>
8. Войнаренко М.П., Пухальська.Податковий Г.В. Облік і аудит: підручник для вузів. К.: Академія, 2009. 357 с.
9. Податковий контроль: підручник для вузів / П.Ю. Буряк, Б.А. Карпінський, Н.С. Залуцька, В.З. Білінський. К.: Хай Тек Прес, 2007. 607 с.
10. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія / М. Мельник, І. Лещух ; НАН України, Держ. установа "Ін-т регіон. Дослід. ім. М. І. Долішнього НАН України". Львів : Ін-т регіон. дослідж. ім. М. І. Долішнього, 2015. 328 с.
11. Податковий контроль : навч. посіб. / В. В. Андрійович ; Терноп. нац. екон. ун-т, Ф-т фінансів. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 228 с.
12. Податковий контроль : навч. посіб. / Валігура Володимир Андрійович ; Терноп. нац. екон. ун-т, Ф-т фінансів. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 228 с.
13. Тимченко О.М. Податковий менеджмент: Навч. – метод. посібник для самост. вивч. диск. К.: КНЕУ. 2001. 150 с.
14. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність : підручник. К. : Алерта, 2013. 256 с.
15. Angell I., Montagu N. All taxation is Theft? URL: http://www.londonbusinessforum.com/events/all_taxation_is_theft
16. Campbell J.L. The State and Fiscal Sociology. URL: <http://www.questia.com/googleScholar.qst?docId=50002257888>
17. McCaffery E. Three Views of Tax / E. McCaffery. URL: <http://www.law.usc.edu/academics/centers/cslp/papers/cslpwp-040.pdf>

18. Rates and allowances National Insurance contributions. URL: <http://https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-national-insurance-contributions>
19. Paying Taxes 2019. The Global Picture. URL: <https://www.doingbusiness.org/en/reports/thematic-reports/paying-taxes-2019>
20. Tax Administration 2019. Comparative Information on OECD and other Advanced and Emerging Economies. URL: <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/comparative/tax-administration-23077727.htm>
21. Tanzi V. The Role of the State and Public Finance in the Next Generation / V. Tanzi // OECD Journal on Budgeting. 2008. Vol. 8. No. 2. P. 78. URL: www.oecd.org/dataoecd/43/0/43410951.pdf
22. Sarkozy Reforms (Le Paquet Fiscal). URL: www.dixonwilson.com/downloads/The%20Sarkozy%20Reforms.pdf
23. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. – Офіц. веб-сайт. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.
24. Нормативно-правові акти // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854.
25. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.
26. <http://zakon.rada.gov.ua> (Сайт Верховної Ради України)
27. <http://www.visnuk.com.ua> (Вісник податкової служби України)

ПРОГРАМА КУРСУ «ОПОДАТКУВАННЯ»

Тема 1. Теоретичні основи оподаткування.

Сутність і функції податків. Ознаки податків як особливого виду державних доходів. Сутність і ознаки податкових зборів.

Фіскальна функція податків. Соціальна функція податків. Регулююча функція податків (стимулююча, дестимулююча).

Поняття елемента податку. Структурні елементи податку.

Функціональні елементи податку (суб'єкт оподаткування, об'єкт оподаткування, база оподаткування, ставка податку).

Організаційні елементи податку (порядок нарахування податкових зобов'язань, порядок декларування податкових зобов'язань, податкові пільги, порядок погашення податкових зобов'язань).

Класифікація податків. Поняття податкової системи та податкового законодавства України. Принципи, на яких ґрунтується податкова система України.

Види обліку в умовах ринку та їх порівняльна характеристика. Загальні принципи ведення податкового обліку на підприємстві. Порядок ведення податкового обліку. Методичні та організаційно-технічні засоби ведення податкового обліку.

Тема 2 . Адміністрування податків, зборів, платежів

Контролюючі органи та органи стягнення. Їх права та обов'язки.

Податкова звітність. Поняття податкової декларації, податкового розрахунку. Особи, що несуть відповідальність за складення податкової звітності. Обов'язкові реквізити податкової декларації. Подання податкової декларації до контролюючих органів. Засоби подання декларації. Особливості подання декларації у електронній формі. Строки подання податкових декларацій. Поняття «базового звітного (податкового) періоду». Порядок внесення змін в податкову звітність. Порядок виправлення помилок, що виявлені у раніше поданій декларації. Строки сплати податкового зобов'язання.

Податкові перевірки. Загальні правила оформлення результатів перевірок. Акт податкової перевірки. Довідка щодо податкової перевірки.

Відповідальність платників податків за податкові правопорушення. Види відповідальності за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль дотримання якого покладено на контролюючі органи.

Тема 3. Податковий облік податку на додану вартість

Теоретична сутність податку на додану вартість. Методи визначення доданої вартості: прямий адитивний, непрямий адитивний, прямого вирахування, непрямого вирахування. Основні переваги і недоліки податку на додану вартість.

Платники податку на додану вартість. Вимоги щодо реєстрації осіб як платників податку. Порядок реєстрації платників податку на додану вартість. Визначення об'єкту оподаткування податком на додану вартість. Операції, які звільнені від оподаткування податку на додану вартість. Операції, які не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість. Порядок визначення бази оподаткування податком на додану вартість. Ставки податку на додану вартість.

Податкове зобов'язання з податку на додану вартість та дата виникнення податкових зобов'язань. Податковий кредит з податку на додану вартість та дата виникнення права платника податку на податковий кредит. Електронне адміністрування податку на додану вартість. Податкова накладна. Реєстрація податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних.

Відображення податкових зобов'язань та податкового кредиту з податку на додану вартість в системі рахунків бухгалтерського обліку. Відображення в бухгалтерському обліку податкових зобов'язань з ПДВ при продажу товарів (робіт, послуг). Відображення в бухгалтерському обліку податкового кредиту з ПДВ при придбанні товарів (робіт, послуг).

Порядок надання податкової декларації та строки розрахунків з бюджетом з податку на додану вартість. Звітні податкові періоди та строки подання декларації з податку на додану вартість.

Тема 4. Податковий облік акцизного податку

Платники акцизного податку. Реєстрація осіб як платників акцизного податку.

Об'єкти оподаткування. Операції з підакцизними товарами, які не підлягають оподаткуванню. Операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування.

База оподаткування у разі обчислення податку із застосуванням адвалорних ставок. База оподаткування у разі обчислення податку із застосуванням специфічних ставок з вироблених на митній території України або ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції). База оподаткування у разі обчислення податку із застосуванням одночасно адвалорних та специфічних ставок податку.

Підакцизні товари. Ставки податку та перелік товарів, з яких справляється акцизний податок. Дата виникнення податкових зобов'язань щодо підакцизних товарів (продукції), вироблених на митній території України. Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України. Акцизна накладна. Електронне адміністрування реалізації пального.

Порядок заповнення та строки подання декларації з акцизного податку.

Тема 5. Екологічний податок.

Платники екологічного податку. Об'єкт та база оподаткування екологічним податком. Порядок обчислення суми екологічного податку, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення. Порядок обчислення суми екологічного податку, який справляється за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти. Порядок обчислення суми екологічного податку, який справляється за розміщення відходів.

Порядок заповнення та строки подання декларації з екологічного податку.

Тема 6. Податковий облік податку на прибуток підприємств.

Платники податку на прибуток підприємств. Платники податку з числа резидентів. Платники податку на прибуток з числа нерезидентів.

Порядок визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств. Ставки податку на прибуток підприємств. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток підприємств.

Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів. Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів і мінімально допустимі строки їх амортизації. Методи нарахування амортизації основних засобів: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний. Строки нарахування амортизації нематеріальних активів.

Різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень). Забезпечення для відшкодування наступних (майбутніх) витрат. Резерв сумнівних боргів. Резерви банків та небанківських фінансових установ.

Різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій.

Особливості оподаткування окремих видів діяльності та операцій. Особливості оподаткування страховика. Різниці щодо операцій з продажу або

іншого відчуження цінних паперів, а також операцій з інвестиційною нерухомістю і біологічними активами, які оцінюються за справедливою вартістю. Особливості оподаткування нерезидентів.

Порядок заповнення та терміни подання декларації з податку на прибуток підприємств.

Тема 7. Облік податку з доходів фізичних осіб

Платники податку на доходи фізичних осіб. Об'єкт оподаткування ПДФО резидентів. Об'єкт оподаткування ПДФО нерезидентів.

База оподаткування. Загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід платника ПДФО. База оподаткування для доходів, отриманих від провадження господарської або незалежної професійної діяльності. База оподаткування при нарахуванні (наданні) доходів у будь-якій негрошовій формі. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу. Ставки податку на доходи фізичних осіб.

Порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету. Перерахунок податку та податкові соціальні пільги. Перелік податкових соціальних пільг. Вибір місця отримання податкової соціальної пільги. Вибір розміру податкової соціальної пільги та строк її дії. Перерахунок податку та обмеження податкової соціальної пільги.

Особливості нарахування та оподаткування окремих видів доходів. Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна. Порядок оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів рухомого майна. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав.

Податкові агенти і звітність. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).

Тема 8. Облік місцевих податків.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Платники податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Пільги із сплати податку. Ставка податку. Податковий період. Порядок обчислення суми податку. Порядок сплати податку. Строки сплати податку. Єдиний податок.

Тема 9. Облік місцевих зборів.

Збір за місця для паркування транспортних засобів. Платники збору. Об'єкт і база оподаткування збором. Ставки збору. Особливості встановлення збору. Порядок обчислення та строки сплати збору.

Туристичний збір. Платники збору. Ставка збору. База справляння збору. Податкові агенти. Особливості справляння збору. Порядок сплати збору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бобрик Н., Коваленко, Нагорний В. “Енергетична” податкова реформа-2023: що треба знати бізнесу // *Все про бухгалтерський облік*. 2023. № 4. С.4-16.

2. Булгакова О. Вихід учасника з ТОВ: оподаткування // *Все про бухгалтерський облік*. 2023. № 10. С.3-4.
3. Булгакова О. Розміщення реклами від Google: облік і оподаткування // *Все про бухгалтерський облік*. 2023. № 12-13. С.5.
4. Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс // Державна податкова служба. URL : <http://zir.sfs.gov.ua/> (дата звернення 08.03.2023).
5. Кавин М. Зміна ліквідаційної вартості основних засобів: як показати у обліку // *Все про бухгалтерський облік*. 2023. № 1-2. С.15-17.
6. Марікуца О. Як підприємству уникнути відповідальності за невиконання податкових обов'язків в умовах блекауту // *Все про бухгалтерський облік*. 2023. № 7. С.13-14.
7. Михайлова І. Нові коди УКТ ЗЕД: податківці пояснили, як заповнювати ПН у 2023 р. // *Все про бухгалтерський облік*. 2023. № 3. С.4-5.
8. Податки, збори, платежі // Державна фіскальна служба України. URL : <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/> (дата звернення 10.02.2023).
9. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI (Редакція станом на 05.03.2023) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 08.03.2025).
10. Про затвердження форм та порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21 (Редакція станом на 12.03.2021) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16> (дата звернення 08.03.2025).
11. Про затвердження форми декларації акцизного податку, Порядку заповнення та подання Декларації акцизного податку: Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 14 (Редакція станом на 22.07.2023) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0105-15> (дата звернення 08.03.2025).
12. Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ) та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку: Наказ Міністерства фінансів України від 13.01.2015 № 4 (Редакція станом на 09.08.2022) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15> (дата звернення 08.03.2025).
13. Про затвердження форми Податкової декларації екологічного податку: Наказ Міністерства фінансів України від 17.08.2015 № 715 (Редакція станом на 16.08.2022) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1052-15> (дата звернення 08.03.2025).
14. Про затвердження форми податкової декларації з податку на прибуток підприємства: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897 (Редакція станом на 18.11.2022) // База даних «Законодавство України» /

ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15> (дата звернення 08.03.2025).

15. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2015 р. № 1307 (Редакція станом на 16.02.2022) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16> (дата звернення 08.03.2025).

16. Романюк С. Розрахунок мінімального податкового зобов'язання прибутківцями: стисло про головне // *Все про бухгалтерський облік*. 2023. № 14. С.13-14.

17. Середа А. Анулювання та способи відновлення реєстрації платника ПДВ // *Все про бухгалтерський облік*. 2020. № 3. С.5-9.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Кожен варіант завдання фахового іспиту складається з двох частин:

- 1) теоретичне завдання, яке включає 14 тестів;
- 2) 2 розрахунково-аналітичних завдання.

Кожен тест теоретичного завдання – закритої форми з множинним вибором (декілька правильних відповідей).

Кожен тест теоретичного завдання оцінюється наступним чином:

1) повна вірна відповідь
(відмічено всі вірні відповіді та
не вказані невірні відповіді)	–	10 балів
2) неповна вірна відповідь
(відмічено більше вірних відповідей,
ніж невірних відповідей)	–	7 бали
3) кількість вказаних вірних відповідей
дорівнює кількості невірних відповідей	–	5 бали
4) неповна невірна відповідь
(відмічено невірних відповідей більше,
ніж вірних відповідей)	–	2 бали
5) повністю невірна відповідь
(усі відповіді дано невірно або
не відмічено відповідей по тесту)	–	0 балів

Кожне розрахунково-аналітичне завдання містить одну вірну відповідь, яка оцінюється в 30 балів (у випадку невірної відповіді – 0 балів).

Максимальна можлива сумарна кількість набраних вступником балів за виконання теоретичних та розрахунково-аналітичних завдань складає 200 балів.

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка фахового іспиту складає не менше 100 балів.

Голова предметної екзаменаційної комісії

Марина КУДІНОВА

Затверджено на засіданні
приймальної комісії
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
протокол №2 від 20 березня 2025 року

Відповідальний секретар приймальної
комісії Ганна ЗУБЕНКО